

Gedrag en bewustzijn op de bouwplaats

Stichting Bewuste Bouwers draagt bij aan de professionalisering van de bouwbranche op het raakvlak van de bouwplaats en haar omgeving. Het beoogde effect is imagoverbetering van de bouwsector. Het instrument dat we gebruiken is de gedragscode Bewuste Bouwers. Implementatie van de gedragscode wordt onder andere via audits getoetst.

De gedragscode Bewuste Bouwers heeft raakvlakken met onder andere maatschappelijk verantwoord ondernemen, social return, omgevingsmanagement en BREEAM-NL (instrument om integraal de duurzaamheid van nieuwe gebouwen, bestaande gebouwen, gebieden en sloopprojecten te meten en te beoordelen). In feite verbindt de gedragscode de hiervoor genoemde items, brengt ze samen en vertaalt deze naar de dagelijkse praktijk op de bouwplaats.

Het initiatief van de gedragscode komt vanuit de markt. Bouwbedrijven hebben de intrinsieke motivatie om bovenop wet- en regelgeving een goede buur te zijn voor de omgeving waarin ze werken. De beleving van een omgeving is niet vast te leggen in wet- en regelgeving. Wel kunnen de verantwoordelijken voor een bouwplaats zich bewust zijn van de omgeving en het gedrag richting de omgeving aanpassen. Deelnemende bouwbedrijven vragen zelf om feedback op het functioneren van hun bouwplaats. Dit ontvangen de bouwplaatsen van omwonenden, mysteriebezoekers en auditors. Opdrachtgevers vinden de toetsing interessant, omdat het inzichtelijk maakt hoe in de dagelijkse bouwpraktijk wordt omgegaan met de omgeving. Stichting Bewuste Bouwers ontwikkelt de gedragscode en faciliteert het toetsingsproces.

Toetsing van vijf pijlers

Blijvend verbeteren is wat de Bewuste Bouwers-gedragscode nastreeft. Met als ideaal dat iedere bouwplaats een beste buur is en dat overlast zoveel mogelijk beperkt blijft. De gedragscode helpt het bewustzijn te vergroten bij medewerkers op de bouwplaats dat zij impact hebben op een omgeving waar men-

sen wonen, werken en recreëren. Dat ze in het dagelijkse werk rekening houden met deze omgeving en het milieu. Maar ook toetst de code of het bouwbedrijf goed voor de medewerkers zorgt. Dit alles is ondergebracht in vijf pijlers: bewust, veilig, milieu, verzorgd en sociaal (zie *figuur 1*).

De toetsing is een drietrapsraket: feedback van omwonenden of voorbijgangers via verbeterdebouw.nl, mysteriebezoeken en

Figuur 1. De vijf pijlers

audits (zie tabel 1). Feedback via verbeterdebouw.nl is een continu proces. Bewoners of voorbijgangers kunnen 24 uur per dag, zeven dagen per week een vraag of opmerking doorgeven via de site. Mysteriebezoekers worden door Bewuste Bouwers ingehuurd om vanaf de openbare weg de bouwplaats te toetsen. De mysteriebezoeker gaat onaangekondigd naar de bouwplaats, maar komt niet op de bouwplaats. Hij kijkt zoveel mogelijk met de blik van een omwonende naar de bouwplaats. De bevindingen worden met foto en tekst vastgelegd in de mysterieapp van Bewuste Bouwers. De bouwplaats ontvangt achteraf een verslag met tips. Bij alle bouwplaatsen wordt een audit afgenomen. De audit wordt vooraf ingepland en vindt plaats op en om de bouwplaats. Projecten die meerdere jaren doorlopen worden vaker geaudit. Dit totaalpakket van toetsingsmomenten gedurende de looptijd van een project zorgt voor een compleet beeld over het functioneren van de bouwplaats.

	Aanmeldingen bouwplaatsen	Toetsing		
		Mysteriebezoeken	Meldingen verbeterdebouw.nl	Audits
2012	165	40	43	58
2013	208	91	75	89
2014	283	156	122	139

Tabel 1. Toetsing van de vijf pijlers

Audits

Een belangrijk moment om de bewustwording en gedragsverandering te laten ontstaan is de audit. Dit is hét moment waarop we het gesprek aangaan. Horen waar bouwbedrijven en hun medewerkers tegenaanlopen en met ze sparren over oplossingen en ontwikkelingen. Audits worden door vaste medewerkers van Bewuste Bouwers én door ingehuurde auditors uitgevoerd. De auditors hebben allemaal affiniteit of raakvlak-

ken met de bouwbranche maar hebben ook voldoende afstand om met een open blik de bouwplaats te toetsen. Onder andere een omgevingspsycholoog, architect en projectmanager zitten in onze pool van zeven auditors.

De auditors worden ingewerkt op de gedragscode en draaien een aantal audits mee met ervaren auditors. Daarna gaat een nieuwe auditor alleen op pad. Geografisch wonen en werken de auditors verspreid over het land om zo efficiënt de bouwplaatsen te kunnen bezoeken. Auditors komen op veel verschillende bouwplaatsen, van groot tot klein, van stedelijk tot industrieel gebied, van utiliteits- en woningbouw tot grond-, weg- en waterbouw.

Normkaarten

De insteek van een Bewuste Bouwers-auditor is altijd positief, betrokkenheid staat voorop. Wat wordt er gebouwd, hoe ziet de omgeving eruit en op welke manier wordt rekening gehouden met het raakvlak van de omgeving met de bouwplaats? Naast een gesprek loopt de auditor daarom ook altijd met de uitvoerder en projectleider of omgevingsmanager over en om de bouwplaats. Tijdens zo'n ronde stimuleert de auditor de gesprekspartners om letterlijk anders naar de omgeving van de bouwplaats te kijken. Het gesprek vindt plaats op basis van normkaarten. Per pijler zijn op een normkaart tips opgenomen om aan de norm te voldoen en tips om boven de norm te scoren. Na de audit ontvangt de bouwplaats een rapportage met daarin een score op de pijlers. In de rapportage wordt aangegeven wat goede voorbeelden zijn of mogelijk zelfs een best practice. De auditor zet in het verslag ook tips om te verbeteren. Best practices worden digitaal gedeeld met de deelnemende bouwbedrijven en bouwplaatsen en mondeling aangereikt tijdens een audit.

Bewuste Bouwers bouwen beter

Auditors merken dat bouwbedrijven die langer meedoen ook echt bewuster en beter bouwen. De productie stijgt en de vei-

ligheid is goed geregeld. Daarnaast stellen steeds meer bouwbedrijven en bouwplaatsen zich letterlijk en figuurlijk open voor de omgeving. Bijvoorbeeld tijdens een open dag, maar ook door maatregelen te treffen om hinder voor de omgeving te beperken.

De gedragscode wordt in bedrijfsprocessen vastgelegd en geïntegreerd. Bijvoorbeeld in duurzaamheids- en mvo-beleid, in aanbestedingen, contracten met onderaannemers en werk-instructies op de bouwplaats. Het effect hiervan merken auditors tijdens audits: de gedragscode is steeds vaker een integraal onderdeel van de werkzaamheden. Hierdoor kunnen bedrijven, projectleiders en uitvoerders grote stappen zetten. Bouwbedrijven ontwikkelen zich vooral op de omgevingscommunicatie, het nemen van veiligheidsmaatregelen en het netjes houden van de bouwplaats.

Drie bommen

Bouwbedrijven en opdrachtgevers geven aan dat de gedragscode handvatten biedt om met de eigen medewerkers, onderaannemers en leveranciers het gesprek aan te gaan. Bouwbedrijven merken dat de gedragscode als instrument inhoud heeft. Dat zien ze terug op de werkvloer. Medewerkers zien dat het leuk is en dat een goede buur zijn wat oplevert. Contact met omwonenden biedt vaak verrassende inzichten, deze kennis is waardevol. Bijvoorbeeld bij een bouwplaats waar een ex-buurtbewoner vroeg of de drie bommen uit de Tweede Wereldoorlog al wel waren geruimd. Die bleken er nog te liggen. Drie stuks van tweehonderdvijftig pond.

Naar meer transparantie

De meldingen op de website verbeterdebouw.nl én de reactie van het bouwbedrijf op de melding is voor iedereen zichtbaar. Deze transparantie vinden we waardevol. Op dit moment kan een bouwbedrijf alleen de auditresultaten van de eigen bouwplaatsen onderling vergelijken. Bewuste Bouwers streeft ernaar om de toetsing en de resultaten van onder andere de audits transparanter te maken en uiteindelijk openbaar te maken. Bouwbedrijven kunnen deze resultaten dan nog beter gebruiken om hun goede buurmanschap te laten zien. En om effect te hebben op het imago van de bouwbranche werkt Bewuste Bouwers aan nog meer aangesloten bouwbedrijven en bouwplaatsen. <<

Meer weten...

Verbeterdebouw.nl
Bewustebouwers.nl

Ilja Werkhoven is directeur van Stichting Bewuste Bouwers. Daarvoor deed ze op verschillende plekken in de bouwkolom ervaring op met vernieuwing in de bouw.

Ramon van Schaick is coördinerend auditor bij Stichting Bewuste Bouwers. Daarvoor werkte hij als bouwprojectmanager aan verschillende typen bouwprojecten